

REVISIONEN

2017-03-21

Kommunstyrelsen

Uppföljning av tidigare granskningar avseende direktupphandlingar och ramavtal

PwC har på vårt uppdrag gjort en uppföljning av tidigare granskningar avseende direktupphandlingar och ramavtal.

Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfrågor:

- 1. Säkerställer kommunstyrelsen efterlevnad av lagstiftning gällande direktupphandling?*
- 2. Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig kontroll av ramavtalsupphandlade tjänster och varor?*

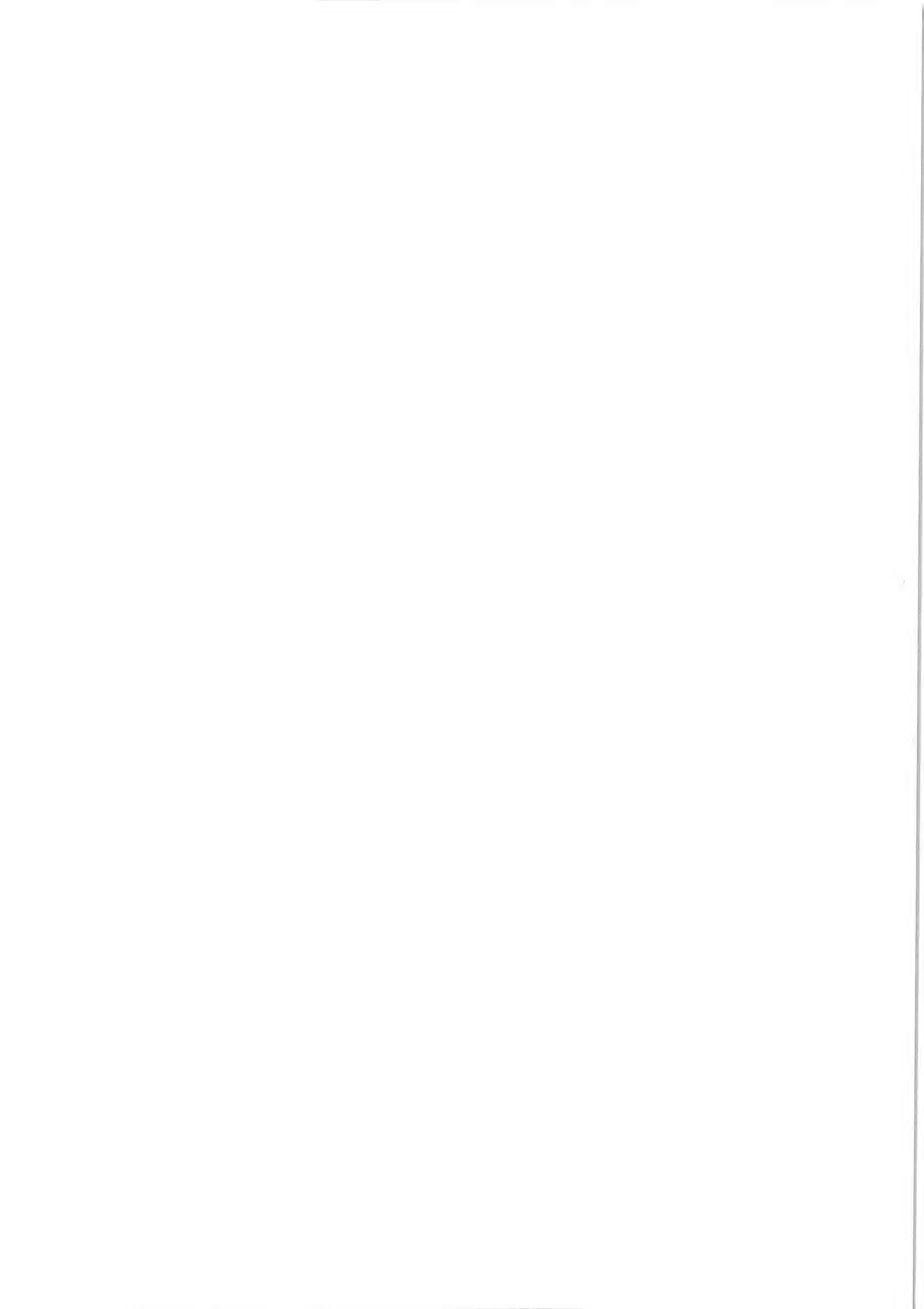
Vi kan konstatera att kommunen vidtagit en rad åtgärder med anledning av de synpunkter som lämnades vid föregående granskning och det i huvudsak finns ändamålsenliga rutiner och system för att säkerställa en god intern kontroll. I vår granskning kan vi dock konstatera vissa brister kvarstår avseende bl.a. leverantörstrohet och avtalstrohet.

Vi översänder rapporten till kommunstyrelsen för yttrande.

Vi önskar svar senast den 2/6 2017.

FÖR KOMMUNENS REVISORER

Bertil Berglund
Ordförande

Revisionsrapport

Uppföljning av tidigare granskningar: direktupphandlingar och ramavtal

Håbo kommun

Sofia Nylund
Jessica Nordahl

Mars 2017

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning	2
1. Inledning.....	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte/revisionsfråga	4
1.2.1. Kontrollmål	4
1.2.2. Revisionskriterier	5
1.3. Metod och avgränsning	5
2. Kommunens organisation för upphandling.....	6
2.1. Lagstiftning och reglementen.....	6
2.2. Organisation och ansvarsfördelning	6
2.3. Samarbete med andra	7
3. Uppföljning av kontrollmål	8
3.1. Kontrollmål 1.....	8
3.1.1. Iakttagelser.....	8
3.1.2. Bedömning	8
3.2. Kontrollmål 2.....	9
3.2.1. Iakttagelser.....	9
3.2.2. Verifiering	10
3.2.3. Bedömning	10
3.3. Kontrollmål 3.....	10
3.3.1. Iakttagelser.....	10
3.3.2. Verifiering	11
3.3.3. Bedömning	15

Sammanfattande bedömning

Revisorerna i Håbo kommun har låtit PwC genomföra en granskning i syfte att följa upp de två granskningar som gjordes 2012 avseende kommunens kontroll av upphandlade tjänster och direktupphandlingar.

Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfrågor:

1. *Säkerställer kommunstyrelsen efterlevnad av lagstiftning gällande direktupphandling?*
2. *Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig kontroll av ramavtalsupphandlade tjänster och varor?*

Vi kan konstatera att kommunen vidtagit en rad åtgärder med anledning av de synpunkter som lämnades vid föregående granskning och det i huvudsak finns ändamålsenliga rutiner och system för att säkerställa en god intern kontroll. I vår granskning kan vi dock konstatera vissa brister kvarstår avseende bl.a. leverantörstrohet och avtalstrohet.

Bedömningen baseras på iakttagelser gjorda per kontrollmål:

Lagstiftning samt egna policys och riktlinjer kring direktupphandling efterlevs och den interna kontrollen är tillfredsställande.

Utifrån iakttagelserna i genomförd granskning gör vi bedömningen att lagstiftningen och egna policys efterlevs och att den interna kontrollen är tillfredsställande gällande direktupphandlingar. Av kommunens upphandlingspolicy och riktlinjer för upphandling framgår tydligt vem som ansvarar för att genomföra direktupphandla samt hur genomförda direktupphandlingar ska dokumenteras.

Den egna uppföljningen av ramavtal är säkerställd ur internkontrollperspektiv

Utifrån ovanstående iakttagelser gör vi bedömningen att den egna uppföljningen av ramavtal delvis är säkerställd ur ett internkontrollperspektiv. Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan förvaltning och upphandlingsenheten när det gäller uppföljning av avtal. Vi saknar dock information om vilken typ av uppföljning som förvaltningarna ska göra av leverantörerna.

Vidare noteras att upphandlingsenheten regelbundet följer upp leverantörstroheten. Uppföljningen visar dock på en stor variation mellan nämnderna.

Avtalstrohet mot ramavtal är säkerställd ur internkontrollperspektiv.

Utifrån iakttagelserna ovan gör vi bedömningen att kontrollmålet är delvis uppfyllt. Kommunen har sedan föregående granskning infört e-handel och tanken är att det ska resultera i hög avtalstrohet då kommunens anställda styrs att beställa från leverantörer som har ramavtal med kommunen. I första hand är det varuleverantörer som är anslutna till kommunens e-handel. Det framkommer dock att det fortfarande görs en hel del köp

utanför e-handelssystemet. En annan brist som noteras är att leverantörerna som är anslutna till e-handel kan lägga upp varor/priser som inte är enlighet med ingångna avtal.

Vår verifiering av avtalstrohet visar att det finns stora skillnader mellan de olika granskade avtalsområdena. Lägst avtalstrohet noteras för tolkförmedling med 14 procent medan glasmästeri-, måleri-, plåt- och ventilationsarbete har en avtalstrohet på 100 eller nästan 100 procent.

Inom de kontrollerade avtalen inom varuområdet, dvs. arbetskläder, kontorsmaterial och kopieringspapper, noteras en avtalstrohet på 56-61 procent, vilket även bedöms som lågt.

I denna typ av analys finns det alltid en risk för att felkonteringar påverkar utfallet, eller att det inte funnits något bättre resultatkonto att använda. Det kan även vara så att upphandlad leverantör inte har kunnat tillhandahålla efterfrågad vara. Analysen ger dock en indikation om att avtalstroheten skulle kunna höjas inom vissa områden.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Lagen om offentlig upphandling (LOU), även kallad den klassiska lagen, reglerar köp som är finansierade med allmänna medel och som görs av myndigheter och vissa andra organisationer. Med offentlig upphandling menas de åtgärder en upphandlande myndighet eller enhet vidtar för att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal avseende varor, tjänster eller byggtreprenader. I LOU fastställs gränsen för direktupphandling till 534 890 kronor. För upphandling inom försörjningssektorn görs mer flexibla regler gällande och det är istället lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF), även kallad försörjningslagen, som reglerar. Ett anskaffningsbehov får inte delas upp i mindre delar i syfte att komma under gränsen för direktupphandling. Detta innebär att man vid en direktupphandling måste kunna beräkna det totala beloppet alla upphandlingar av samma slag kommer att uppgå till under beräknad avtalsperioden. Överstiger det totala beloppet 534 890 kronor ska istället ett ramavtal upphandlas.

Om synnerliga skäl finns är kommunen tillåten att direktupphandla även över 534 890 kronor. Framförallt avses med synnerliga skäl synnerlig brådska som orsakas av oförutsedda omständigheter som kommunen inte själv kan påverka, förutse eller råda över. Att kommunen råkat i brådska på grund av bristande framförhållning är inte en giltig orsak till direktupphandling. (prop. 2001/02:142 s.99).

Vid granskningen år 2012 bedömdes kunskapen om kommunens regelverk för direktupphandlingar samt efterlevnaden av tillhörande lagstiftning inte vara tillfredsställande och Kommunstyrelsen gavs ett antal rekommendationer.

1.2. Syfte/revisionsfråga

Granskningen syftar till att kartlägga rutiner och den interna kontrollen kring upphandling och inköp i kommunen. Följande revisionsfråga ska besvaras:

- *Säkerställer kommunstyrelsen efterlevnad av lagstiftning gällande direktupphandling?*
- *Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig kontroll av ramavtalsupphandlade tjänster och varor?*

1.2.1. Kontrollmål

- Lagstiftning samt egna policys och riktlinjer kring direktupphandling efterlevs och den interna kontrollen är tillfredsställande.
- Den egna uppföljningen av ramavtal är säkerställd ur internkontrollperspektiv.
- Avtalstrohet mot ramavtal är säkerställd ur internkontrollperspektiv.

Granskningen har tillkommit som en del av revisorernas risk- och väsentlighetsbedömning.

1.2.2. Revisionskriterier

Revisionskriterier utgörs av LOU samt rutiner och styrande dokument på området som beslutats i kommunen.

1.3. Metod och avgränsning

Granskning har skett via intervju med Håbo kommuns upphandlingschef och en upphandlare, genomgång av befintliga styrande och stödjande dokument samt registeranalys av leverantörsstatistik/redovisningsinformation. Genom registeranalysen görs en kontroll av följsamheten till LOU avseende direktupphandlingsgränser och dokumentationskrav samt kommunens köptrohet gällande köp från befintliga ramavtal.

2. Kommunens organisation för upphandling

2.1. Lagstiftning och reglementen

LOU är en svensk lag som baseras på EU-direktiv och som syftar till att få de upphandlande myndigheterna och enheterna att använda de offentliga medel som finansierar offentliga upphandlingar på bästa sätt genom att dra nytta av konkurrensen på aktuell marknad. Lagen syftar även till att ge leverantörer en möjlighet att tävla på samma villkor i varje upphandling.

LOU ska följas av upphandlande myndigheter vid alla köp av varor och tjänster samt vid all hyra och leasing, med ett fåtal undantag.

För offentlig upphandling gäller fem grundläggande principer för all upphandling av varor, tjänster och byggtreprenader; principen om icke-diskriminering, principen om likabehandling, principen om ömsesidigt erkännande, proportionalitetsprincipen samt principen om transparens.

Vid all upphandling, direktupphandling undantaget, krävs att den upphandlande myndigheten tar fram ett förfrågningsunderlag innehållande administrativa föreskrifter, kravspecifikation och kommersiella villkor. I enlighet med tidigare nämnda principer, ska förfrågningsunderlaget innehålla tydliga utvärderingskriterier och utformas på ett sådant sätt att leverantörer varken gynnas eller missgynnas.

Sedan direktupphandlingar är reglerat i lag kan sanktioner sättas in för otillåtna direktupphandlingar. Det högsta belopp som kan dömas ut enligt upphandlingsreglerna är i dagsläget 10 miljoner kronor.

2.2. Organisation och ansvarsfördelning

Håbo kommun har en upphandlingsavdelning som organisatoriskt är placerad inom kommunstyrelseförvaltningen. Avdelningen består idag av två tjänster inom e-handel, fyra upphandlingstjänster och upphandlingschefen.

Upphandlingsavdelningen är ansvarig att genomföra kommunens upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader (över direktupphandlingsgränsen). Den ansvarar också för att ge stöd och råd, ta fram mallar för att underlätta verksamhetens direktupphandlingar, hålla utbildningar med jämna mellanrum samt för att avtalsdatabasen hålls uppdaterad. Vidare ansvarar upphandlingsavdelningen för att ansluta leverantörer och för att säkerställa att rätt produkter och rätt pris finns i e-handelssystemet. Två gånger per år görs dessutom kontroller av upphandlingar på över 500 000 kronor.

Verksamheterna är ansvariga att göra en inledande analys av ett behov som kan komma att bli en upphandling. Det fastslås i upphandlingspolicyn att kommunens förvaltningar ansvarar för de direktupphandlingar som genomförs samt avrop eller beställning utifrån gällande ramavtal. Förvaltningarna ska anlita upphandlingsavdelningen vid upphandlingar som överstiger direktupphandlingsbeloppen. Förvaltningarnas ansvarar även för att

utse det antal beställare som krävs för att säkerställa verksamhetens behov samt att utse en eller flera superanvändare som kan fungera som stöd åt förvaltningen beställare i e-handeln.

2.3. *Samarbete med andra*

Håbo kommun har tillsammans med Enköpings kommun, Heby kommun, Knivsta kommun, Sandvikens kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun (gemensamt kallade UPPSAM) en överenskommelse som regleras i särskilda riktlinjer undertecknad av alla åtta kommuner. Upphandlingar och avtalsregistrering inom samverkan genomförs i det gemensamma systemet Kommers eLite och sker i enlighet med LOUs regler för inköpscentraler. En kommun, enligt huvudregeln den som föreslår viss upphandling, fungerar som inköpscentral och bär då ansvaret för att genomföra en viss upphandling och ingår avtal i eget namn. Kommuner som anmält intresse för specifik upphandling utgör avropsberättigade kommuner till ingångna avtal. Inköpscentralen är part vid rättslig prövning och skadeståndsanspråk som uppkommer med anledning av avtalet eller upphandlingen. Varje deltagande kommun svarar för sin del proportionellt till den inköpta volymen.

Håbo kommun är med i intresseorganisationen Norrorts förenade inköpare (NOFI), som är en ideell lokal sektion till Sveriges offentliga inköpare. I föreningen hålls möten för att upphandlare och inköpare ska kunna utbyta erfarenhet och hålla utbildningar.

3. Uppföljning av kontrollmål

3.1. Kontrollmål 1

Lagstiftning samt egna policys och riktlinjer kring direktupphandling efterlevs och den interna kontrollen är tillfredsställande.

3.1.1. Iakttagelser

I kommunens upphandlingspolicy (2013/132 nr 2013,3122) anges att alla direktupphandlingar över 100 000 kronor ska dokumenteras i verksamhetssystemet samt att all direktupphandling ska följa devisen *rätt kvalitet till rätt pris*.

Riktlinjerna för upphandling i Håbo kommun, beslutade i december 2013 beskriver utförligt hur direktupphandlingar för belopp av olika storlek ska gå till. Det anges också att upphandlingsenheten ska kontaktas vid tveksamheter rörande direktupphandling.

Riktlinjerna innehåller även en checklista som stöd i analysen inför arbetet med att ta fram nya kravspecifikationer inför kommande upphandlingar.

I Håbo kommuns dokumenthanteringsplan för kommunstyrelsen (KS 2016/00207 41/71 nr. 67947) anges att ramavtal ska bevaras. I samma dokument (42/71) står skrivet att vad gäller direktupphandlingar över 100 000 kronor ska dessa, i enlighet med lagen om offentlig upphandling, dokumenteras. Dokumenthanteringsplanen tillåter sedan gallring efter 2 år. Vilka skäl beslut om upphandling grundar sig på, samt vad som förekommit i övrigt under upphandlingsprocessen ska dokumenteras och förvaras i en upphandlingsakt, inklusive anteckningar som förts vid eventuella intervjuer med anbudsgivare. Den upphandlande myndigheten ska på eget initiativ lämna upplysningar om tilldelningsbeslut samt vad valet av leverantör grundar sig på.

Upphandlingar över 100 tkr ska alltid genomföras och dokumenteras med hjälp av kommunens upphandlingsverktyg. Om möjligt ska annonsering ske för att utnyttja konkurrensen på marknaden effektivt. Det finns även möjlighet att inbjuda särskilda utvalda leverantörer. De ska då i normalfallet vara minst tre. För att göra upphandling över 100 tkr kronor måste beställaren först ha fått utbildning och upphandlingsenheten tilldelat behörighet i systemet.

Upphandlingsavdelningen har inte något ansvar att göra uppföljningar av direktupphandlingar, utan ansvaret ligger främst hos den förvaltning där upphandlingen skett. Sedan 2013 har dock upphandlingsenheten möjlighet att följa upp beställningar över 100 tkr. Om det rör sig om en direktupphandling över 100 tkr som inte har dokumenterats enligt kommunens riktlinjer meddelas alltid beställaren och dess chef. Detta har enligt upphandlingschefen resulterat till en mer korrekt hantering.

3.1.2. Bedömning

Utifrån iakttagelserna i genomförd granskning gör vi bedömningen att lagstiftningen och egna policys efterlevs och att den interna kontrollen är tillfredsställande gällande direkt-

upphandlingar. Av kommunens upphandlingspolicy och riktlinjer för upphandling framgår tydligt vem som ansvarar för att genomföra direktupphandla samt hur genomförda direktupphandlingar ska dokumenteras.

3.2. Kontrollmål 2

Den egna uppföljningen av ramavtal är säkerställd ur internkontrollperspektiv

3.2.1. Iakttagelser

I tabellen nedan framgår den roll- och ansvarsfördelning som gäller för förvaltningsspecifika upphandlingar. Ansvarsfördelningen för förvaltning (F) och upphandlingsenheten (U) är hämtad från *Riktlinjer för upphandling i Håbo kommun*.

Upphandlingsfas	Ansvar	Genomförande	Beslut
Använda och kunna/förstå avtalet	F	F	F
Uppföljning av avtalet	F	F	F
Uppföljning av leverantören	U	U	U
Uppföljning av lev. i e-handeln	U	U	U
Internkontroll	F	F	F

Det är förvaltningens ansvar att använda och förstå avtalet. Det är även förvaltningens ansvar att följa upp avtalet och att säkerställa att kommunens leverantörer levererar i enlighet med avtal. Eventuella avvikelser ska omedelbart rapporteras till upphandlingsenheten. Allvarliga avvikelser ska även omedelbart rapporteras till berörd leverantör för åtgärd.

Att följa upp avtalsleverantörernas seriositet under pågående avtalsperiod ansvarar upphandlingsenheten för.

Vidare fastslås det i policyn att intern kontroll ska säkerställa att avtalen följs och att det av upphandlingsverksamheten ska ske en årlig utvärdering i samband med verksamhetsberättelsen.

Uppföljning av leverantörstrohet görs av upphandlingsenheten. Med leverantörstrohet menas i detta fall att köp görs av upphandlade leverantörer. Denna kontroll tar dock inte hänsyn till om fel varor/tjänster köps från leverantören. För denna uppföljning använder kommunen verktyget QlikSense som matchar alla inköp mot kommunens avtal. Utifrån uppföljningen får man reda på hur mycket som köpts från avtalsleverantörer och data kan plockas ut på olika nivåer, t.ex. per nämnd, förvaltning eller ansvar. Det finns även möjlighet att se utfall per produktkategori. Det upplevs dock som tidskrävande att säkerställa att rätt utfall erhålls då manuella justeringar måste göras för inköp som inte måste upphandlas (som t.ex. bidrag, hyror etc.). Det uppges finnas andra program på marknaden som tar hänsyn till detta men då är det inte säkert att nyare program är kompatibla med de system som används i kommunen idag.

3.2.2. Verifiering

Vi har i granskningen inte gjort någon egen uppföljning av leverantörstroheten utan har istället inhämtat kommunens senaste uppföljning från QlikSense. Uppföljningen har efterfrågats per nämnd, se tabellen nedan:

Nämnd	Leverantörstrohet
Vård-och omsorgsnämnden	88 %
Kommunstyrelse	83 %
Bygg-och miljönämnden	69 %
Barn-och utbildningsnämnd	58 %
Överförmyndarnämnden	35 %
Socialnämnden	30 %

Utifrån tabellen ovan noteras att leverantörstroheten varierar stort mellan nämnderna. Enligt uppgift från upphandlingschefen finns det avtal inom de flesta områden och leverantörstroheten borde därför kunna vara betydligt högre.

I vår genomgång av redovisad internkontroll i kommunens årsredovisning kan vi inte se att någon nämnd granskat inköp/upphandling inom ramen för internkontroll.

3.2.3. Bedömning

Utifrån ovanstående iakttagelser gör vi bedömningen att kontrollmålet delvis är uppfyllt.

Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan förvaltning och upphandlingsenheten när det gäller uppföljning av avtal. Vi saknar dock information om vilken typ av uppföljning som förvaltningarna ska göra av leverantörerna.

Vidare noteras att upphandlingsenheten regelbundet följer upp leverantörstroheten. Uppföljningen visar dock på en stor variation mellan nämnderna.

3.3. Kontrollmål 3

Avtalstrohet mot ramavtal är säkerställd ur internkontrollperspektiv.

3.3.1. Iakttagelser

Sedan de föregående granskningarna har kommunen infört e-handel, vilket innebär att kommunen gör beställningarna och tar emot fakturor elektroniskt. De leverantörer som har ramavtal med kommunen ska ha möjlighet att ta emot en elektronisk order och skicka elektroniska fakturor. Enligt uppgift erbjuder kommunen flera lösningar för att leverantörerna ska kunna hantera detta och det tillhandahålls lösningar som innebär att kommunen inte behöver investera i något system. Tanken med e-handel är att det ska resultera i hög avtalstrohet då kommunens anställda styrs att beställa från leverantörer som har ramavtal med kommunen. Alla anslutna leverantörer är samlade i e-handelssystemet och det gör det lättare för beställaren att hitta rätt leverantör och rätt pris.

Systemet ger också underlag för statistik över vad som inhandlas i kommunen och vilka inköpsbehov som finns. I dagsläget är det i första hand varuleverantörer som finns upplagda i e-handelssystemet.

E-handel innebär att de upphandlade leverantörerna laddar upp sina prislistor, baserade på ingångna avtal, i kommunens e-handelssystem. Prislistan utgör grunden för att beställningarna som görs i systemet. Vid intervju framkommer dock att systemet inte innehåller någon automatisk kontroll som säkerställer att leverantörernas prislistor överensstämmer med avtal. För att säkerställa detta krävs därför löpande, manuell kontroll av de listor som laddats upp. Denna kontroll uppges vid intervju vara mycket tidskrävande. Vid granskningstillfället noterades t.ex. att en leverantör av vitvaror även hade laddat upp en prislista som innehöll kaffeprodukter.

Efter att varan som beställts via e-handelssystemet levererats till kommunen, skickas en elektronisk faktura till kommunen. Fakturan matchas automatiskt mot beställningen och om fakturan överensstämmer med beställningen attesteras fakturan automatiskt. E-handel innebär därför ett nytt arbetssätt då attest görs redan i samband med beställningen.

De fördelar som nämns med e-handel är bl.a. följande (enligt kommunens hemsida):

- Billigare inköp – kostnadsbesparingar i form av bättre priser på längre sikt, ökad ramavtalstrohet och ökad prismedvetenhet hos beställare.
- Enklare inköp – tidsbesparingar genom en mer rationell hantering av beställningar och fakturor för snabbare hantering och färre fel.
- Bättre inköp – förbättrad kvalitet och service i form av förbättrad intern styrning och kontroll, ökad rättssäkerhet, möjlighet till uppföljning, miljövinster med mera.

Kommunen har idag ca 200 anställda som kan göra en beställning i e-handelssystemet. Samtliga av dessa beställare har fått en utbildning i systemet samt i de styrdokument som upprättats inom området inköp. Enligt intervju kontrollerar upphandlingschefen, utifrån en lista ur systemet, vilka användare som inte varit aktiva på länge och de som inte loggat in på ett år plockas bort ur systemet.

Tanken är att inköp endast ska göras av kommunens utsedda beställare och detta gäller även inköp som görs utanför e-handelssystemet. Det framkommer dock vid intervju att inköp till låga värden görs av betydligt fler än.

Det anges i riktlinjerna att information rörande avtal ska gå ut till alla berörda under avtalsperioden, och att den ska vara lätt att hitta på intranätet. Enligt uppgift är det många som saknar kunskap om vilka avtal som ska användas och detta blir problematiskt i kombination med att alla anställda genom anställningsavtalet i princip har befogenhet att göra inköp.

3.3.2. Verifiering

Utifrån erhållen statistik från Inyett har kommunen under 2016 använt i snitt 33 nya leverantörer per månad. Detta kan vara en indikation på att många småinköp görs.

Inom ramen för granskningen har vi genomfört en kontroll av avtalstrohet, d.v.s. en kontroll av att rätt varor och tjänster köps från rätt leverantör. Uppföljning har gjorts för ett urval områden där ett kostnadskonto har kunnat kombineras med ett ramavtal. Kontroll av avtalstrohet har gjorts inom följande områden:

- Kläder
- Glasmästeritjänster
- Målningsarbeten
- Plåtarbete
- Tolkförmedling
- Kontorsmaterial
- Kopieringspapper

Arbetskläder

Vi har använt oss av avtalet Arbetskläder 15860, vilket omfattar en leverantörer. Avtalet har kontrollerats mot de inköp som konterats på konto 6481 Kläder.

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	306 448	56 %	1
Köp från övriga leverantörer	236 025	44 %	14
	542 473	100 %	15

Utifrån tabellen ovan kan vi konstatera att utbetalningar gjorts till 15 leverantörer, varav en avser avtalsleverantörerna enligt granskat avtal. Avtalstroheten enligt ovan är 56 procent.

Glasmästeritjänster

Vi har använt oss av avtalet Glasmästeritjänster 5691, vilket omfattar en leverantörer. Avtalet har kontrollerats mot de inköp som konterats på konto 61516 Mindre glasmästerarbeten och 61726 Glasmästeriarbeten

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	708 792	100 %	1
Köp från övriga leverantörer	0	0 %	0
	708 792	100 %	1

Utifrån ovanstående tabell kan vi konstatera att inköp endast gjorts från avtalsleverantören och därmed uppgår köptroheten till 100 procent.

Målningsarbeten

Vi har använt oss av avtalet Måleriarbete 5956-57, vilket omfattar två rangordnade leverantörer. Avtalet har kontrollerats mot de inköp som konterats på konto 61561 Mindre måleriarbeten och 61781 Måleriarbeten

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	325 390	100 %	1
Köp från övriga leverantörer	0	0 %	0
	325 390	100 %	1

Utifrån ovanstående tabell kan vi konstatera att inköp endast gjorts från avtalsleverantören som är rangordnad som nummer ett och därmed uppgår köptroheten till 100 procent.

Plåtarbeten

Vi har använt oss av avtalet Plåtarbete, vilket omfattar två rangordnade leverantörer. Avtalet har kontrollerats mot de inköp som konterats på konto 61514 Mindre plåtarbeten och 61724 Plåtarbeten

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	538 155	96 %	1
Köp från övriga leverantörer	21 836	4 %	3
	559 991	100 %	4

Utifrån ovanstående tabell kan vi konstatera att inköp i huvudsak gjorts från avtalsleverantören som är rangordnad som nummer ett och köptroheten uppgår till 96 procent.

Ventilationsarbete

Vi har använt oss av avtalet Ventilationsarbete, vilket omfattar tre rangordnade leverantörer.

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	1 717 359	99 %	1
Köp från övriga leverantörer	23 302	1 %	1
	1 740 660	100 %	2

Utifrån ovanstående tabell kan vi konstatera att inköp i huvudsak gjorts från avtalsleverantören som är rangordnad som nummer ett och köptroheten uppgår till 96 procent.

Tolkförmedling

Vi har använt oss av avtalet Tolkförmedlingstjänster, vilket omfattar en leverantör. Kommunen har inget kostnadskonto specifikt för köp av tolktjänster, därför har vi istället valt att manuellt leta fram övriga tolkleverantörer.

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	47 167	14 %	1
Köp från övriga leverantörer	298 408	86 %	4
	345 575	100 %	5

Utifrån ovanstående tabell kan vi konstatera att endast en mindre del, 14 procent, köpts från avtalsleverantören avseende tolktjänster.

Kontorsmaterial

Vi har använt oss av avtalet Kontorsmaterial, vilket omfattar en leverantör. Avtalen har kontrollerats mot de inköp som konterats på konto 65120 Övrigt kontorsmaterial.

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	179 933	56 %	1
Köp från övriga leverantörer	139 233	44 %	34
	319 167	100 %	35

Utifrån tabellen ovan kan vi konstatera att utbetalningar gjorts till 34 leverantörer, varav en avser avtalsleverantören enligt granskat avtal. Avtalstroheten enligt ovan är 56 procent

Kopieringspapper

Vi har använt oss av avtalet Kontorsmaterial, vilket omfattar en leverantör. Avtalen har kontrollerats mot de inköp som konterats på konto 65112 Kopieringspapper.

	Inköp (kr)	Andel	Antal leverant.
Köp från avtalsleverantör	98 548	61 %	1
Köp från övriga leverantörer	63 176	39 %	3
	161 723	100 %	4

Utifrån tabellen ovan kan vi konstatera att utbetalningar gjorts till 4 leverantörer, varav en avser avtalsleverantören enligt granskat avtal. Avtalstroheten enligt ovan är 61 procent. Vi noterar att en stor del av det som köpts utanför avtal

3.3.3. Bedömning

Utifrån iakttagelserna ovan gör vi bedömningen att kontrollmålet är delvis uppfyllt. Kommunen har sedan föregående granskning infört e-handel och tanken är att det ska resultera i hög avtalstrohet då kommunens anställda styrs att beställa från leverantörer som har ramavtal med kommunen. I första hand är det dock varuleverantörer som är anslutna till kommunens e-handel. Det framkommer dock att det fortfarande görs en hel del köp utanför e-handelssystemet. En annan brist som noteras är att leverantörerna som är anslutna till e-handel kan lägga upp varor/priser som inte är enlighet med ingångna avtal.

Vår verifiering av avtalstrohet visar att det finns stora skillnader mellan de olika granskade avtalsområdena. Lägst avtalstrohet noteras för tolkförmedling med 14 procent medan glasmästeri-, måleri-, plåt- och ventilationsarbete har en avtalstrohet på 100 eller nästan 100 procent.

Inom de kontrollerade avtalen inom varuområdet, dvs. arbetskläder, kontorsmaterial och kopieringspapper, noteras en avtalstrohet på 56-61 procent, vilket även bedöms som lågt.

I denna typ av analys finns det alltid en risk för att felkonteringar påverkar utfallet, eller att det inte funnits något bättre resultatkonto att använda. Det kan även vara så att upphandlad leverantör inte har kunnat tillhandahålla efterfrågad vara. Analysen ger dock en indikation om att avtalstroheten skulle kunna höjas inom vissa områden.

2017-03-21

Sofia Nylund

Projektledare

Roger Burström

Uppdragsledare